"ג א מיי׳ פ״ב מהלכות

לאוין שמה:

"ד ב מיי פי"ג מהלי

<u>المن</u>

משמע דאתני דתיחול הפרה בתר

הקמה ולא תיחול הפרה אא"כ קדמה

לה הקמה אלא שדממ"ג אתני לא תיחול

הקמה אא"כ חלה הפרה ולא אתני

נמי איפכא לא מחול הפרה אלא אם

כן חלה הקמה משום דכיון דאקדים

קיים ליכי למופר ליכי סמיך אלישניה

דהקמה חיילא דברישא אדכר לה וליכא

דליעכב עלה ואדרבה משום דחייש

דחיילא הקמה כולי האי עד דלא

שבקה רווחה להפרה התני ואמר

דלא תיחול הקמה אא"כ חלה הפרה

והרי הוא כאילו התנה על שתיהן

שיחולו הקמה בתחלה ואח"כ הפרה

או דלמא נהי דאמר ומופר ליכי בתר

קיים ליכי לאו דתחול הפרה בתר

. הקמה איכוין אלא משום דא"א לקרות שני שמות כאחד ומיהו האי

גברא בהפרה קפיד דתחול דהא אמר דלא בעי דתחול הקמה אא"כ

חלה הפרה ודעתו היה שיחולו כאחת מיהו משום דקפיד טפי דתיחול

הפרה מהקמה אתני שאם חלות ההקמה מעכב חלות ההפרה דמגלי

דעתיה דלא תיחול הקמה אבל אע"ג דחלות הפרה מעכב חלות

הקמה לא אתני דלא תיחול הפרה הלכך הפרה חיילא הקמה לא

חיילה: ופשטינן לה מפלוגתה דר"מ ורבי יוסי. דהפליגו דומיה דהך

גוונא בתמורה בפרק כילד מערימין (דף כה:) דתנן הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי רבי מאיר רבי יוסי

ו) ממורה כה. וכחה כ. [ב"ק עג:], ב) עירובין כ. קדושין כ:, ג) [ל"ל

למש״כו.

מוסף רש"י

. הרי זו תמורת עולה

תמורת שלמים. שהעמיל

בהמת חולין אצל שחים, אחת עולה ואחת שלמים

יאמר הרי זו תמורת עולה

תמורת שלמים, הרי זו תמורת עולה. תפוס לשון

כאשון ואין קדושה חלה על קדושה (זבחים ל.). דברי ר' מאיר. דאית ליה לר"מ

מפוס לשון ראשון (ב"ק עג: תמורה כה:). הואיל ואי אפשר לקרות שני

שמות כאחד. והולכך להקדים זה לחר זה (זבחים ל.). דבריו קיימין.

יחליה תמורת עולה וחליה

ומנים ענות עונה ומנים ממורת שלמים, ותרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא

בדמי חליה תמורת עולה

ובהכי עסקינן שהיו לפניו עולה ושלמים כשהמיר את

ב"ק שם וזבחים שם).

ס"ש. דכי האי גוונא פלוגתא דר"מ ורבנן במסכת תמורה בפ' כילד א) ממורה כה: זבחים ל. מערימין על הבכור: הרי זה חמורת עולה חמורת שלמים כו' דבריו קיימין. ויביא בדמי חליה עולה ובדמי חליה שלמים: ואפילו רבי

> תא שמע מפלוגתא דרבי מאיר ורבי יוםי שלמים הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים שלמים הרי זו תמורת עולה דברי רבי מאיר ורבי יוםי אומר "אם לכך נתכוין מתחלה הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחד דבריו קיימין ואפילו רבי מאיר לא קאמר (6) דלא אמר לא תיחול זו אלא אם כן חלה זו אבל הכא דאמר לא תיחול הקמה אלא אם כן . חלה הפרה ר"מ נמי מודה ⁻דהפרה חלה בעי רבה קיים ומופר ליכי בבת אחת מהו ת"ש דאמר יורבה יכל יי דבר שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו בעי רבה קיים ליכי היום מָהו מִי אמרינן כָמאן ראמר לה מופָּר ליכי למחר או דלמא הא לא אמר לה את"ל

תהוי הפרה: מ"ש דאמר רבה. [בקדושין] ואמעשר בהמה קאי: כל שאינו כוה אחר וה. כגון שאם קרא לעשירי עשירי וחזר וקרא לי״א עשירי אינו קדוש וקאמר (ד) אף בבת אחת שאם קרא לשניהן עשירי סתם אין האחד עשר קדוש. ה"נ כיון דאינו בוה אחר זה שאם אמר לה עכשיו היים ליכי ולאחר שעה אמר מופר ליכי אין בהפרתו כלום בבת אחת נמי כי אמר קיים ומופר ליכי אין באותה הפרה כלום אע"ג דבבת אחת קאמר קיים ומופר ליכי: היום מהו. מי אמרינן כיון דאמר היום כמאן דאמר היום יהא מקויים אבל למחר יהא מופר לה והוי מופר: או דלמא הא לא אמר לה. בפירוש מופר ליכי למחר:

אמר אומר וכו' ואמרינן עלה בגמרא התם דהכל מודים באומר תחול זו ואחר כך תחול זו דברי הכל תפוס לשון ראשון דאפילו רבי יוסי מודה משום דאי אפשר דלבתר דחיילא תמורת עולה תחול ממורת שלמים לא תחול זו אלא אם כן חלתה זו תרוייהו קדשן משום דהתם אפשר לתמורת עולה ותמורת שלמים לחול כאחת דתרעה בהמה זו עד שתסתאב ויביא בדמי חליה עולה ובדמי חליה שלמים לא נחלקו אלא באומר תמורת עולה תמורת שלמים רבי מאיר סבר מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים הוה ליה כאומר תחול זו ואחר כך תחול זו ור"י סבר דאפשר דמאי דקאמר חמורת עולה חמורת שלמים טעי דסבר אי לא אמינא חמורה אכל חד וחד לא חיילא חמורה אתרוייהו הלכך בודקין אותו אם אמר לעולה ושלמים נתכוונתי תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו חלי דמיו לעולה וחלי דמיו לשלמים. אלמא פלוגתייהו דרבי מאיר ורבי יוסי תליא במוליא שני שמות מפיו אי אמרינן שיחול השני אחר הראשון או שיחולו שניהם בבת אחת הואיל ואי אפשר לקרות ב׳ שמות כאחת. ומש״ה אמריטן דלרבי יוסי ודאי אפשיט בעיין דכי אמר ומופר ליכי לאו בתר הקמה קאמר אלא בבת אחת הלכך הפרה חיילא. וכי חימא אפ״ה היכי חיילא דהא אסיקנא לקמן דכל שאינו בזה אחר זה אפי׳ בבת אחת אינו לאו מילתא היא דהא הכא לא מעכבא הקמה אהפרה דהא אתני ואמר לא תיחול הקמה הלכך לרבי יוסי פשיטא דהפרה חיילא. ואפי׳ לר״מ נמי פשטינן הכי דאע״ג דאמר התם דכי אמר תמורת שלמים בתר תמורת עולה קאמר ולא חיילא הכא שאני דכיון דאמר לא מיחול הקמה אא"כ חלה הפרה גלי אדעתיה דאהפרה הוא דקפיד אהקמה לא הלכך כי אמר ומופר ליכי לאו בתר הקמה קאמר דהיכי תחול בתרה כיון שאי אפשר להקמה שתחול. וכ״ת אמאי לא אמריטן ואפי׳ ר׳ מאיר לא קאמר אלא התם מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים הוה ליה כאומר תחול זו ואח"כ תחול זו וכסוגיא דהתם אבל הכא דליכא לישנא יתירא בבת אחת קאמר לאו מילתא היא דבשלמא התם כיון דאפשר לתמורת עולה ושלמים לחול כאחת כל היכא דליכא לישנא יתירא אמרי׳ דלבת אחת נתכוון אבל הכא שאי אפשר להחמה והפרה לחול כאחת אפילו בלאו לישנא יחירא אמרינן דלוה אחר זה אי לאו משום דאחני ואמר ולא מחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה. כנ"ל פירושא דשמעחא ופירושא תרילא ומעליא הוא: בעי רבה קיים ומופר ליכי בבת אחת מהו. כלומר דקיים לחודיה לאו כלום הוא וליכי הוא שכוללן שתיהן כאחת. ואיכא נסחי דגרסי קיים ליכי ומופר ליכי בבת אחת מהו ולהנך נסחי בעי דלימא הכי בהדיא בבת אחת דמגלי בדעתיה שהוא רוצה שיחולו בבת אחת. ונראה בעיני דבהכי מספקא ודאי אי אפשר לשניהם לחול כאחת מיהו נהי דאי חד מינייהו קדים אידך לא חייל כלל הכא דבבת אחת לגבי כל חד מנייהו אמרינן דקדים דחייל ואיכא למימר נמי דמאחר ולא קדים וכיון שאי אפשר לשניהם לחול כאחת מספקין דלמא הקמה חיילא ותו לא מצי מפר: ופשטינן לה מדרבה דאמר בפרק האיש מקדש וקידושין נ:ן גבי המקדש שתי אחיות כאחת דכיון דלא מצי לקדשינהו בזה אחר זה אפי׳ בבת אחת ליכא לחדא מינייהו ספק קדושין כלל הכא נמי ליכא לספוקי בהקמה ובהפרה כלל ומלי בתר הכי להפר ולקיומי כדבעי. ולא נתחוורו לי דברי הר"מ במו"ל בזה בפרק אחרון מהלכות נדרים: בעי רבה קיים ליכי היום מהו מי אמרינן כמאן דאמר מופר ליכי למחר. דהכי קאמר קיים ליכי היום בלבד או דלמא הא לא אמר לה מופר ליכי למחר:

באומר (ג) תמורת עולה ותמורת שלמים רבי מאיר סבר דלמא מיהדר הוא דהדר ביה מתמורת עולה ואמר תמורת שלמים והואיל וכן תפום תחלת דבריו והרי היא עולה: ור' יוסי סבר אי אמר תמורת עולה ושלמים הוה אמינא קדושה ואינה קריבה קמ"ל: אבל הכא דקאמר לא סחול כו'. ודאי הויא הפרה כי ההוא טעמא דתמורה: קיים ומופר ליכי. ולא אמר ליכי בין קיים למופר מי אמרינן כיון דלא אמר קיים ליכי ומופר ליכי הויא כמ"ד לא מיחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה דכיון דלא אמר קיים ליכי גלי אדעתיה דבהפרה ניחא ליה או דלמא לא שנא וכמ"ד קיים ליכי ומופר ליכי דמי ולא

פירוש הרא"ש ת"ש מפלוגתא דר"מ ורבי יוםי. ממחלוקת של

ר"מ ורבי יוסי תפשוט בעיין כדמפרש: דתגן הרי זו תמורת עולה כו'. משנה היא נפרק כילד מערימין (דף כָה:): הו זו תמורת עולה. דמפוס לשון ראשון מדלא קאמר ממורת עולה ושלמים: לבך נתכוון מתחלה. לאפוקי אם נמלר: דבריו היימיו בדמי חליה עולה וחליה שלמים: ר"ם גפי פודה דהפרה חלה. פי' ה"ר אליעזר וההקמה לאו כלום הניעור וההקעה כח כנט היא ויית כיון דחלו שניהם לא ידעינן אי מוקס אי מופר: קיים ומופר ליבי בבת אחת. פי' כיון שלא אתר אלא פעם אחת ניכי היינו בכת אחת מי אמריץ החוד או דלחו תפוס לשון ראשון או דלמא ביון דאמרן בבת אחת חלה ההפרה ומבטלת ההקמה ולאידך פי׳ חלו שניהן ולא ידעינן אי מוקם אי מופר: כל שאין בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו. גני מקדש ב' אחיות או אשה ובתה דאמרינן אין אחת מהן מקודשת ה"ג כיון היאן מתוחשת היי כיון דהפרה ליתא בתר הקמה גם בב"א ליתא והא דאמר בחמורה דאם אמר חמורם עולה ושלמים דתרווייהו תפסי אע"ג שאינן בזה אחר זה החם היינו נונותא

אבל הכא שלא נתן קנבה פשיטא דאי הפרה חיילא הקמה לא חיילא וכדכתיבנא ואי אמרת דהפרה לא חיילא מינה דהקמה נמי לא חיילא דהא אתני ואמר דלא תיחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה. הלכך מאיר. לא אמר תפום לשון ראשון אלא דלא אמר לא מיחול זו אלא פשיטא ליה לרבה דהקמה לא חיילא אבל בהפרה הוא דמספקא ליה מי אמרינן כיון דאקדים ואמר קיים ליכי ובתר הכי אמר מופר ליכי אם כן חלה שניה. ועל מה נחלקו

נדרים הלי כב סמג לאוין רמב טור ש"ע י"ד סימן רלד סעיף מג: מו ג מיי׳ שם סמג שם :טוש"ע שם סעיף מד

הגהות הב"ח

(A) גמ' ואפילו ר"מ לא קאמר אלא דלא אמר: כל שם דאמר רבה כל עם שם לחמר רבה כל שחינו בזה כל"ל ומיבת דבר נמחק: (ג) רש"י ד"ה ואפילו ר"מ וכו" בלומר הרי זו ממורת עולה תמורת שלמים רבי מחיר סבר מדלא אמר תמורת עולה ושלמים דלמל מיסדר הול דסדר וכו' וכני יוסי סבר אי הוה וכר ות כי יוסי ספר מי הודה אמר תמורת כל"ל והד"א: (ד) ד"ה כל שאינו וכרי דאף ככת לחת:

תוםפות

ת"ש מפלוגתא ור' יוםי. פי' מפלוגתא דר' יוסי פשטינן בעיין לכ"ע: תמורת עולה ותמורת שלמים וכו' ואמר רבי יוסי אם נתכוון מתחלה. כיון שבשעת תמורת עולה היה בדעתו לומר תמורת שלמים לאפוקי אם נמלך כדתנים בסיפה דמילתה שמות בב"ח דבריו קיימין כגון דאמר בדמי חליה עולה ובדמי חליה שלמים ואפילו ר"מ לא אמר אלא דלא אמר לא מחול זו דלא חלה הראשונה וחלה שניה אבל הכא כו' אפיי ר"מ מודה דחל הפרה והקמה לאו כלום הוא: קיים ומופר ליכי מהו. מי אמרינו דודאי רייי מי אמרינן דודאי כיון דבדיבור אחד קאמר שלא אמר קיים ליכי מופר ליכי חיילי תרוייהו או לא: כל שאינו בזה אחר זה. אם שתר קיים ליכי מופר ליכי דאין הפרה חלה אחר הקמה בב"א אינו לא לזה ולא לזה והוי כאילו שתק וכפרק שני לקידושין (דף נ:) גבי ב' אחיות אמרה רבה למילתיה וא"ת אמאי לא אמר הכי גבי תמורת עולה ותמורת שלמים אמר רבי מאיר ממכר ויבא בדמי חליה עולה ובדמי חליה שלמים (ה"ג ול"ע דבברייתא תניא בפ' כילד נין (דף כו.) דלרבי כולה קרבה עולה) וי"ל דמ"מ ניחא לאביי